

Stručný obsah

ČÁST I: Základy

1. Úvod	33
2. Relační model	61
3. SQL a QBE	75
4. Životní cyklus vývoje databázového systému	107

ČÁST II: Techniky analýzy a návrhu databáze

5. Nalézání faktů	125
6. Entitně-relační modelování	155
7. Rozšířené ER modelování	177
8. Normalizace	187

ČÁST III: Metodologie návrhu databáze

9. Konceptuální návrh databáze	205
10. Logický návrh databáze	231
11. Fyzický návrh databáze	257

ČÁST IV: Současné a objevující se trendy

12. Správa a zabezpečení databáze	289
13. Profesionální, zákonné a etické problémy správy dat	309
14. Správa transakcí	329
15. E-komerce a databázové systémy	353
16. Distribuované a mobilní DBMS	391
17. Objektové DBMS	429
18. Business intelligence	459

ČÁST V: Přílohy

A. Pohled prodejce pro StayHome Online Rentals	479
B. Druhá případová studie – PerfectPets	481
C. Alternativní notace datového modelování	485
D. Shrnutí metodologie návrhu databáze	493
E. Pokročilé SQL	499
F. Návod k volbě indexů	511
G. Návod k denormalizaci	521
H. Objektově orientované koncepty	529
I. Rozšířené modely dat	537
Slovníček	551
Prameny	569

Obsah

Věnování	21
Průvodce knihou	21
Předmluva	23
Souvislosti	23
Metodologie uvedená pro porozumění návrhu databáze	23
Obecně používané modely dat	24
UML (Unified Modelling Language)	24
Ukázka implementace návrhu	25
Pro koho je kniha určena?	25
Uspořádání knihy	25
Studijní pomůcky	26
Doprovodná Příručka pro školitele a doprovodné webové stránky	27
Opravy a návrhy	28
Poznámka redakce českého vydání	28
Poděkování	28

ČÁST I

Základy

Kapitola 1

Úvod	33
Přehled	33
Studijní cíle	33
Příklady použití databázových systémů	34
Nákup v obchodním domě	34
Nákup pomocí kreditní karty	34
Objednávka cestovní kanceláře	34
Návštěva místní knihovny	34
Půjčování DVD	34
Používání Internetu	35
Databázový přístup	36
Data a informace	36
Databáze	37
Systém řízení databáze (DBMS)	38
Databázové aplikace	39
Pohledy	39
Složky prostředí DBMS	41
Architektury DBMS	41
Návrh databáze	43

Historická perspektiva vývoje databázových systémů	44
Tradiční souborově orientované systémy	45
Vývoj DBMS	47
Třívrstvá architektura ANSI-SPARC	49
Externí úroveň	51
Konceptuální úroveň	51
Interní úroveň	52
Schémata a instance	52
Nezávislost dat	53
Funkce DBMS	53
Uložení, vyvolání a aktualizace dat	54
Uživatelsky přístupný katalog	54
Podpora transakcí	54
Služby řízení souběžného přístupu	54
Služby zotavení	55
Autorizační služby	55
Podpora datové komunikace	55
Služby integrity	55
Služby podpory nezávislosti dat	56
Utility	56
Výhody a nevýhody databázového přístupu	56
Shrnutí kapitoly	57
Kontrolní otázky	58
Cvičení	59
Další cvičení	59
 Kapitola 2	
Relační model	61
Přehled	61
Studijní cíle	61
Stručná historie relačního modelu	62
Co znamená model dat?	62
Terminologie	63
Relační datová struktura	63
Alternativní terminologie	65
Vlastnosti relačních tabulek	65
Klíče relace	65
Reprezentace relačních databází	68
Relační integrita	68
Hodnoty null	68
Entitní integrita	70
Referenční integrita	71
Integritní omezení	71
Relační jazyky	71
Shrnutí kapitoly	72
Kontrolní otázky	73
Cvičení	73

Kapitola 3

SQL a QBE	75
Přehled	75
Studijní cíle	75
Strukturovaný dotazovací jazyk (SQL)	75
Cíle SQL	76
Terminologie	77
Psaní příkazů SQL	77
Literály	78
Manipulace s daty	78
Jednoduché dotazy	78
Výběr řádků (klauzule WHERE)	81
Řazení výsledků (klauzule ORDER BY)	85
Použití agregačních funkcí SQL	86
Seskupování výsledků (klauzule GROUP BY)	87
Omezení seskupování (klauzule HAVING)	89
Vnořené příkazy SELECT	89
Dotazy s více tabulkami	91
EXISTS a NOT EXISTS	94
Příkazy INSERT, UPDATE a DELETE	94
Příkaz Insert	94
Příkaz Update	95
Příkaz Delete	95
Query-By-Example (QBE)	96
Shrnutí kapitoly	101
Kontrolní otázky	102
Cvičení	103
Další cvičení	104
Případová studie – databáze letů	105

Kapitola 4

Životní cyklus vývoje databázového systému	107
Přehled	107
Studijní cíle	107
Softwarová krize	108
Životní cyklus informačního systému	108
Životní cyklus vývoje databázového systému	109
Plánování databáze	109
Definice systému	111
Uživatelské pohledy	111
Sběr a analýza požadavků	112
Centralizovaný přístup	113
Přístup integrace pohledů	114
Návrh databáze	115
Výběr DBMS	115

Návrh aplikací	116
Návrh transakcí	116
Návrh uživatelského rozhraní	117
Vytvoření prototypu databáze	118
Implementace	118
Konverze a načtení dat	119
Testování	119
Provozní údržba	120
Shrnutí kapitoly	120
Kontrolní otázky	121

ČÁST II

Techniky analýzy a návrhu databáze

Kapitola 5	
Nalézání faktů	125
Přehled	125
Studijní cíle	125
Kdy se používají techniky nalézání faktů?	126
Jaké fakty se sbírají?	126
Techniky zjišťování faktů	127
Prozkoumání dokumentace	128
Rozhovory	128
Pozorování organizace za provozu	130
Sekundární výzkum	131
Dotazníky	131
Případová studie StayHome Online Rentals	132
Přehled případové studie StayHome Online Rentals	132
Případová studie StayHome Online Rentals – plánování databáze	136
Vytvoření celkového poslání databázového systému společnosti StayHome Online Rentals	137
Vytvoření dílčích cílů pro databázový systém společnosti StayHome Online Rentals	137
Případová studie StayHome Online Rentals – definice systému	138
Definování hranic systému pro databázový systém StayHome Online Rentals	139
Identifikace hlavních uživatelských pohledů databázového systému StayHome Online Rentals	140
Případová studie StayHome Online Rentals – sběr a analýza požadavků	140
Zvládnutí požadavků hlavních uživatelských pohledů v databázovém systému StayHome Online Rentals	141
Získávání dalších informací o uživatelských pohledech databázového systému StayHome Online Rentals	142
Vytvoření specifikací uživatelských požadavků pro databázový systém StayHome Online Rentals	142
Vytvoření systémových specifikací pro databázový systém StayHome Online Rentals	145
Vytvoření systémových specifikací pro databázový systém StayHome Online Rentals	147
Případová studie StayHome Online Rentals – návrh databáze	152
Shrnutí kapitoly	152
Kontrolní otázky	152
Cvičení	153

Kapitola 6

Entitně-relační modelování 155**Přehled 155**

Studijní cíle 156

Entity 156

Grafické znázornění entit 156

Relace 157

Grafické znázornění relací 157

Stupeň relace 158

Rekurzivní relace 158

Atributy 159

Jednoduché a složené atributy 159

Atributy s jedinou hodnotou, atributy s více hodnotami 160

Odvozené atributy 160

Klíče 161

Grafické znázornění atributů 161

Silné a slabé entity 162**Omezení multiplicity v relacích 163**

Relace jedna k jedné (1:1) 163

Zjištění multiplicity 163

Grafické znázornění relace 1:1 164

Relace jedna k více (1:*) 165

Zjištění multiplicity 165

Grafické znázornění relace 1:* 165

Relace více k více (*:*) 166

Zjištění multiplicity 166

Grafické znázornění relace *: * 167

Multiplacita u komplexních relací 167

Zjištění multiplicity 167

Omezení kardinality a participace 168

Atributy v relacích 169**Problémy návrhu pomocí ER modelů 169**

Problém zdvojeného přiřazení 170

Problém rozdělených dat 172

Shrnutí kapitoly 173

Kontrolní otázky 174

Cvičení 174

Kapitola 7

Rozšířené ER modelování 177**Přehled 177**

Studijní cíle 177

Specializace/generalizace 178

Nadtřídy a podtřídy 178

Vztah nadtřída/podtřída 178

Dědění atributů 179

Proces specializace 180

Proces generalizace	180
Grafické znázornění	180
Omezení na relacích nadtřída/podtřída	182
Omezení participace	182
Omezení disjunkce	183
Shrnutí kapitoly	184
Kontrolní otázky	184
Cvičení	184

Kapitola 8

Normalizace **187**

Přehled	187
Studijní cíle	187
Úvod	188
Redundance dat a anomálie aktualizace	188
Anomálie vkládání	190
Anomálie vymazání	190
Anomálie modifikace	190
První normální forma (1NF)	191
Normalizace tabulky DistributionCenter	191
Druhá normální forma (2NF)	192
Normalizace tabulky TempStaffAllocation	194
Třetí normální forma (3NF)	195
Normalizace tabulky StaffDistributionCenter	197
Shrnutí kapitoly	199
Kontrolní otázky	199
Cvičení	200

ČÁST III**Metodologie návrhu databáze**

Kapitola 9

Konceptuální návrh databáze **205**

Přehled	205
Studijní cíle	205
Uvedení do metodologie návrhu databáze	205
Co je to metodologie návrhu?	206
Fáze návrhu databáze	206
Kritické faktory úspěchu při návrhu databáze	207
Přehled metodologie návrhu databáze	207
Krok 1: Metodologie konceptuálního návrhu databáze	209
Krok 1 Vytvoření ER modelu	209
Krok 1.1 Identifikace entit	210
Krok 1.2 Identifikace relací	211
Použití ER modelování	212
Kontrola problému zdvojeného přiřazení (fan trap) a problému rozdělených dat (chasm trap)	214

Dokumentace relací	214
Krok 1.3 Identifikace atributů a spojení atributů s entitami nebo relacemi	214
Krok 1.4 Určení domén atributů	218
Krok 1.5 Určení atributů, které budou kandidátními, primárními a alternativními klíči	219
Krok 1.6 Specializace/generalizace entit (volitelný krok)	220
Krok 1.7 Kontrola redundance v modelu	220
Krok 1.8 Kontrola, zda model podporuje uživatelské transakce	223
Krok 1.9 Posouzení konceptuálního návrhu databáze s uživateli	223
Shrnutí kapitoly	226
Kontrolní otázky	226
Cvičení	227
Kapitola 10	
Logický návrh databáze	231
Přehled	231
Studijní cíle	231
Krok 2: Mapování ER modelu do tabulek	231
Krok 2.1 Vytvoření tabulek.	232
Jak reprezentovat entity	232
Jak reprezentovat relace	233
Krok 2.2 Kontrola struktury tabulek pomocí normalizace	246
Krok 2.3 Kontrola, zda tabulky podporují uživatelské transakce	246
Krok 2.4 Kontrola integritních omezení	247
Krok 2.5 Posouzení logického návrhu databáze s uživateli	250
Shrnutí kapitoly	251
Kontrolní otázky	252
Cvičení	252
Kapitola 11	
Fyzický návrh databáze	257
Přehled	257
Studijní cíle	257
Srovnání logického a fyzického návrhu databáze	258
Přehled metodologie fyzického návrhu databáze	258
Krok 3: Převod logického návrhu databáze do cílového DBMS	259
Krok 3.1 Návrh podkladových tabulek	260
Krok 3.2 Návrh reprezentace odvozených dat	264
Krok 3.3 Návrh zbývajících integritních omezení	266
Krok 4: Volba organizace souborů a indexů	268
Krok 4.1 Analýza transakcí	269
Krok 4.2 Volba organizace souborů	270
Krok 4.3 Volba indexů	271
Krok 5: Návrh uživatelských pohledů	272
Krok 6: Návrh bezpečnostních mechanismů	273
Krok 7: Zvážení kontrolovaného zavedení redundance	277
Krok 8: Monitorování a vyladění systému v provozu	279
Porozumění systémovým zdrojům	280

Shrnutí	282
Nové požadavky na systém StayHome Online Rentals	282
Shrnutí kapitoly	283
Kontrolní otázky	284
Cvičení	284
Další cvičení	285

ČÁST IV

Současné a objevující se trendy

Kapitola 12

Správa a zabezpečení databáze 289

Přehled	289
Studijní cíle	289
Správa dat a správa databáze	289
Správa dat	290
Správa databáze	291
Srovnání správy dat a správy databáze	291
Zabezpečení databáze	292
Druhy ohrožení	294
Protiopatření – počítačová kontrola	295
Protiopatření – zabezpečení sítě	304
Shrnutí kapitoly	306
Kontrolní otázky	307
Cvičení	307

Kapitola 13

Profesionální, zákonné a etické problémy správy dat 309

Přehled	309
Studijní cíle	309
Definice etických a zákonných otázek v oblasti informačních technologií	310
Definice etiky v kontextu informačních technologií	310
Rozdíl mezi etickým a zákonným	311
Etické chování v oblasti informačních technologií	311
Legislativa a její vliv na fungování IT	312
Systém Regulation National Market System (NMS) americké Securities and Exchange Commission (SEC)	312
Sarbanes-Oxley Act, COBIT a COSO	313
Health Insurance Portability and Accountability Act	314
Směrnice Evropské unie o ochraně dat z roku 1995	315
Britský Data Protection Act z roku 1998	315
Mezinárodní bankovníctví – dohoda Basilej II	316
Zavedení kultury zákonné a etické správy dat	317
Vytvoření politiky zákonného a etického chování v rozsahu celé organizace	318
Profesní sdružení a etické kodexy	318

Vývoj organizačních politik zákonného a etického chování pro společnost StayHome	321
Duševní vlastnictví	322
Patenty	323
Autorská práva	323
Obchodní značky	324
Práva k duševnímu vlastnictví v souvislosti se softwarem	324
Práva duševního vlastnictví v případě dat	325
Shrnutí kapitoly	326
Kontrolní otázky	326
Cvičení	326
 Kapitola 14	
Správa transakcí	329
Přehled	329
Studijní cíle	330
Podpora transakcí	330
Vlastnosti transakcí	331
Řízení konkurenčního přístupu	332
Nezbytnost řízení konkurenčního přístupu	332
Uspořádatelnost a řízení konkurenčního přístupu	334
Metody zamykání	335
Uváznutí	339
Metody časových značek	340
Optimistické metody	341
Zotavení databáze	342
Nezbytnost zotavení	342
Transakce a zotavení	343
Funkce zotavení	344
Techniky zotavení	347
Shrnutí kapitoly	348
Kontrolní otázky	349
Cvičení	350
Další cvičení	351
 Kapitola 15	
E-komerce a databázové systémy	353
Přehled	353
Studijní cíle	354
E-Komerce	354
Obecná architektura systémů e-komerce	356
Kritické faktory úspěchu v e-komerci	361
Integrace web – databáze	362
Technologie integrace webu a databází	364
Příklady technologií integrace webu a databází	365
Active Server Pages	366
ColdFusion	366
Ruby on Rails	369

eXtensible Markup Language (XML)	371
Výhody XML	372
XML deklarace	374
Document Type Definition (DTD) a schéma XML Schema	375
Document Type Definition	375
XML Schema	377
Technologie související s XML	380
XSL a XSLT	380
XHTML	380
Dotazovací jazyky XML	380
XQuery – dotazovací jazyk pro XML	381
Výrazy XQuery path	381
FLWR výrazy	382
SQL/XML – XML rozšíření pro SQL	382
Integrace databází do systémů e-komerce	383
Simple Object Access Protocol (SOAP)	385
Web Services Description Language (WSDL)	386
Příklady webových služeb	387
Shrnutí kapitoly	387
Kontrolní otázky	388
Cvičení	388

Kapitola 16

Distribuované a mobilní DBMS **391**

Přehled	391
Studijní cíle	392
Koncepty DDBMS	392
Distribuované zpracování	393
Výhody a nevýhody DDBMS	394
Výhody	394
Nevýhody	395
Typy DDBMS	397
Stupeň autonomie	398
Návrh distribuované relační databáze	399
Fragmentace	400
Proč fragmentovat?	401
Správnost fragmentace	401
Typy fragmentace	401
Horizontální fragmentace	402
Vertikální fragmentace	403
Smíšená fragmentace	404
Odvozená horizontální fragmentace	405
Žádná fragmentace	406
Alokace	406
Centralizovaná alokace	406
Fragmentovaná alokace (neboli rozdělení na oddíly)	406
Kompletní replikace	406
Selektivní replikace	407
Přehled metodologie návrhu distribuované databáze	407

Transparence v DDBMS	408
Transparence distribuce	408
Transparence fragmentace	409
Transparence replikace	409
Transparence lokálního mapování	410
Transparence transakcí	410
Transparence konkurenčního přístupu	411
Transparence havárie	411
Transparence výkonnosti	414
Transparence DBMS	416
12 Datových pravidel pro DDBMS	416
Replikační servery	418
Synchronní versus asynchronní replikace	418
Funkcionalita replikačních serverů	418
Vlastnictví dat	419
Vlastnictví master/slave	419
Workflow vlastnictví	421
Mobilní databáze	422
Mobilní DBMS	422
Shrnutí kapitoly	424
Kontrolní otázky	425
Cvičení	425
Další cvičení	427
 Kapitola 17	
Objektové DBMS	429
Přehled	429
Studijní cíle	430
Pokročilé databázové aplikace	430
Kancelářské informační systémy (OIS) a multimediální systémy	431
Geografické informační systémy (GIS)	431
Počítačově podporovaný návrh softwaru (CASE)	432
Slabiny relačních DBMS (RDBMS)	432
Ukládání objektů v relačních databázích	434
Mapování tříd do tabulek	435
Mapování každé podtřídy na jednu tabulku	435
Mapování hierarchie na jedinou tabulku	436
Objektově orientované DBMS (OODBMS)	436
Relace a referenční integrita	437
Relace typu 1:1	437
Relace typu 1:*	437
Relace typu **:*	438
Referenční integrita	438
Object Data Standard skupiny ODMG	440
Objektový model	440
Object definition Language (ODL)	441
Výhody a nevýhody OODBMS	445
Výhody OODBMS	445
Nevýhody OODBMS	446

Objektově relační DBMS (ORDBMS)	446
Výhody a nevýhody ORDBMS	447
Výhody ORDBMS	447
Nevýhody ORDBMS	448
SQL:2006	448
Řádkové typy	448
Uživatelsky definované typy (UDT)	449
Zapouzdření a funkce observer a mutator	449
Funkce konstruktora a výraz NEW	450
Podtypy a nadtypy	451
Uživatelsky definované rutiny (UDR)	452
Referenční typy a identita objektů	452
Dotazování na data	454
Shrnutí kapitoly	455
Kontrolní otázky	456
Cvičení	457
Další cvičení	457
 Kapitola 18	
Business intelligence	459
Přehled	459
Studijní cíle	459
Business intelligence (BI)	460
Datové sklady	460
Srovnání OLTP s datovými sklady	461
Architektura datových skladů	462
Data marty	463
Navrhování databází pro podporu rozhodování	464
Online analytické zpracování (OLAP)	466
Nástroje OLAP	467
Relační OLAP (ROLAP)	468
Hybridní OLAP (HOLAP)	468
Data mining	469
Nástroje data miningu	471
Příprava dat	471
Příklady operací data miningu	472
Segmentace databáze	472
Analýza souvislostí	472
Datové sklady a data mining	473
Shrnutí kapitoly	474
Kontrolní otázky	475
Cvičení	475

ČÁST V

Přílohy

Příloha A	
Pohled prodejce pro StayHome Online Rentals	479
Studijní cíle	479
A.1 Datové požadavky	479
A.2 Požadavky na transakce	480
Vstupy dat	480
Aktualizace/vymazání dat	480
Dotazy nad daty	480
Příloha B	
Druhá případová studie – PerfectPets	481
Studijní cíle	481
B.1 Datové požadavky	481
Veterinární kliniky	481
Zaměstnanci	481
Vlastníci domácích zvířat	482
Domácí zvířata	482
Vyšetření	482
Léčebné postupy	482
Léčení domácího zvířete	482
Ohrady	482
Fakturace	483
Chirurgické, nechirurgické a farmaceutické zásoby	483
Objednávky vyšetření	483
B.2 Požadavky transakcí	483
Příloha C	
Alternativní notace datového modelování	485
Studijní cíle	485
ER modelování pomocí Chenovy notace	485
ER modelování pomocí notace vraních stop	489
Příloha D	
Shrnutí metodologie návrhu databáze	493
Studijní cíle	493
Krok 1 Vytvoření a kontrola ER modelu	494
Krok 1.1 Identifikace entit	494
Krok 1.2 Identifikace relací	494
Krok 1.3 Identifikace a spojení atributů s entitami nebo relacemi	494
Krok 1.4 Určení domén atributů	494
Krok 1.5 Určení atributů, které budou kandidátními, primárními a alternativními klíči	494
Krok 1.6 Specializace/generalizace entit (volitelný krok)	494

Krok 1.7 Kontrola redundance v modelu	494
Krok 1.8 Kontrola, zda model podporuje uživatelské transakce	494
Krok 1.9 Posouzení konceptuálního návrhu databáze s uživateli	495
Krok 2 Mapování ER modelu do tabulek	495
Krok 2.1 Vytvoření tabulek	495
Krok 2.2 Kontrola tabulek pomocí normalizace	495
Krok 2.3 Kontrola, zda tabulky podporují uživatelské transakce	496
Krok 2.4 Kontrola integritních omezení	496
Krok 2.5 Posouzení logického návrhu databáze s uživateli	497
Krok 3 Převod logického návrhu databáze do cílového DBMS	497
Krok 3.1 Návrh podkladových tabulek	497
Krok 3.2 Návrh reprezentace odvozených dat	497
Krok 3.3 Návrh zbývajících integritních omezení	497
Krok 4 Volba organizace souborů a indexů	497
Krok 4.1 Analýza transakcí	497
Krok 4.2 Volba organizace souborů	497
Krok 4.3 Volba indexů	497
Krok 5 Návrh uživatelských pohledů	498
Krok 6 Návrh bezpečnostních mechanismů	498
Krok 7 Zvážení zavedení kontrolované redundance	498
Krok 8 Monitorování a doladění systému v provozu	498

Příloha E

Pokročilé SQL	499
Přehled	499
Studijní cíle	499
Vytváření tabulek	499
Definice sloupce	501
Klauzule primárního klíče a integrita entity	501
Klauzule cizího klíče a referenční integrita	502
Vytváření pohledů	502
Programovací jazyk SQL	503
Deklarace	503
Přiřazení	504
Výjimky	504
Použití kurzorů	505
Předávání parametrů kurzorům	507
Aktualizace řádků prostřednictvím kurzoru	507
Podprogramy, uložené procedury a funkce	507
Balíčky	508
Databázové triggerly	508
Shrnutí přílohy	509

Příloha F

Návod k volbě indexů	511
Přehled	511
Studijní cíle	511
Stručný přehled indexů	511
Specifikace indexů	512
Volba sekundárních indexů	513
Analýza používání dat	513
Návod pro volbu „seznamu požadavků“ na indexy	514
Odstranění indexů ze seznamu požadovaných indexů	515
Aktualizace databázové statistiky	516
Indexy pro systém StayHome Online Rentals	516
Návod pro volbu indexů v Microsoft Office Access 2007	517
Vytváření indexů v Accessu	518
StayHome Online Rentals	518
Shrnutí přílohy	519

Příloha G

Návod k denormalizaci	521
Přehled	521
Studijní cíle	521
Spojení relací typu jedna k jedné (1:1)	522
Duplikace sloupců v relacích typu více k více (*:*) kvůli redukci spojení	524
Zavedení opakujících se skupin	525
Vytvoření extrahovaných tabulek	526
Rozdělení tabulek do oddílů	526
Shrnutí přílohy	528

Příloha H

Objektově orientované koncepty	529
Přehled	529
Studijní cíle	529
Abstrakce, zapouzdření a skrývání informací	529
Objekty a atributy	530
Identita objektů	531
Metody a zprávy	532
Třídy	533
Podtřídy, nadtřídy a dědičnost	534
Přepisování a přetěžování	535
Shrnutí přílohy	536

Příloha I

Rozšířené modely dat	537
Zadávání objednávek zákazníků	538
ER model	538
Tabulky	539
Řízení zásob	540
ER model	540
Řízení projektů	541
Tabulky	542
Správa kurzů	543
ER model	544
Řízení lidských zdrojů	545
ER model	546
Tabulky	547
Zpracování mezd	548
ER model	549
Tabulky	549
Slovníček	551
Prameny	569
Rejstřík	573

Věnování

T.C.: Sheeně, Kathrin, Michaelovi a Stefanovi s láskou.

C.B.: Mé matce za neustálou podporu a povzbuzování.

R.H.: Yvette, Christopherovi a Ethanovi za jejich lásku a podporu.

Průvodce knihou

Studijní cíle uvádějí klíčová témata každé kapitoly.

Kontrolní otázky vám pomohou ověřit si porozumění pojmům uvedeným v právě přečtené kapitole.

Cvičení a **Další cvičení** vám umožní ověřit si znalosti na praktických příkladech, a tak rozvinout použitelné dovednosti.

Klíčové pojmy jsou zvýrazněné a zpravidla definované na místě, kde se poprvé vyskytují.

Shrnutí kapitol opakuje nejdůležitější body, které byste si měli odnést z dané kapitoly.

Zvýrazněné **Poznámky** a **Tipy** poskytují v celé knize užitečné rozšiřující informace.

Důležité body označují klíčové poznatky, které je nutné si zapamatovat, abyste mohli vytvářet a spravovat databáze úspěšně.

V celé knize používáme diagramy podle oborového standardu **Unified Modelling Language**.

Předmluva

Souvislosti

Databáze představují v současnosti základní součást informačních systémů a od základu mění činnost mnoha společností i způsob práce jednotlivců. Vývoj databázových technologií během posledních několika let vedl ke vzniku výkonnějších databázových systémů, které je možné ovládat intuitivněji, a někteří uživatelé vytvářejí databáze a aplikace bez znalostí potřebných k vytvoření efektivního a výkonného systému. V literatuře k tomuto tématu najdeme mnoho vynikajících knih, které se zabývají některou částí životního cyklu vývoje databázového systému. Najdeme však jen velmi málo publikací, které se týkají analýzy, návrhu i implementace a popisují proces vývoje natolik srozumitelně, aby je mohli používat jak uživatelé v tomto oboru, tak odborníci v IT.

Naším původním záměrem proto bylo poskytnout akademické i obchodní komunitě knihu, která pokud možno jednoduchým způsobem vysvětluje, jak provést analýzu, návrh a implementaci databáze. Měla se týkat jak jednoduchých databází skládajících se z několika tabulek, tak velkých databází s desítkami až tisíci tabulek. Během počátečních fází hodnocení našeho postupu se ukázalo, že tato kniha bude užitečná také pro akademické účely, neboť velmi srozumitelně prezentuje metodologii návrhu databáze, která může doplnit rozsáhlejší doporučené učebnice, jako například naši vlastní publikaci *Database System, Fourth Edition (Databázový systém, čtvrté vydání)*. S pomocí lektorů a čtenářů jsme rozšířili naši původní práci, *Database Solutions, Second Edition (Databázová řešení, druhé vydání)*, abychom představili aktuálnější případovou studii a přidali nové kapitoly zabývající se pokročilými databázovými systémy a aplikacemi.

Metodologie uvedená pro porozumění návrhu databáze

V této knize uvádíme metodologii pro relační databázové systémy (DBMS) – převládající druh systémů v současných obchodních aplikacích. Tuto metodologii jsme vyvíjeli a testovali řadu let v průmyslovém i v akademickém prostředí. Metodologie se člení do tří fází:

- Fáze konceptuálního návrhu databáze, tedy vývoj modelu dat používaných organizací. Tento model je nezávislý na *veškerých* úvahách o pozdějším fyzickém provedení systému.
- Fáze logického návrhu databáze, během níž vyvíjíme model dat používaných v organizaci již pomocí specifického modelu dat (v našem případě relačního modelu dat), ale nezávisle na konkrétním DBMS a jiných úvahách o fyzickém uskutečnění modelu.
- Fáze fyzického návrhu databáze, během níž se rozhodujeme, jak provedeme implementaci v prostředí cílového DBMS, jako například Microsoft Access, Microsoft SQL Server, Oracle, DB2 nebo Informix.

Každou fázi popisujeme pomocí srozumitelných kroků. Od začínajícího návrháře očekáváme, že bude podle metodologie postupovat v tom pořadí, v němž jsou kroky uvedeny, a celý postup doplňujeme návody, které to usnadňují. Pro zkušeného návrháře platí metodologie méně striktně, spíše jako obecný rámec postupu nebo kontrolní seznam.

Abychom usnadnili porozumění metodologii a důležitým otázkám, uvádíme rozsáhlé a plně funkční příklady, které jsou tematicky integrovány v rámci celé knihy a jsou založeny na případové studii společnosti jménem *StayHome Online Rentals*, pronajímající online DVD. Abychom metodologii ilustrovali ještě důkladněji, uvádíme také další případovou studii založenou na systému pro veterinární kliniku jménem *PerfectPets*, kterou používáme ve cvičeních na konci většiny kapitol.

Obecně používané modely dat

Kromě dalších cvičení v návrhu databáze uvádí příloha I také řadu obecně používaných modelů dat, které vám mohou být užitečné při vaší práci. Odhaduje se, že jedna třetina modelu dat se skládá z obecně používaných konstrukcí, které je možné využít ve většině společností, a zbylé dvě třetiny představují konstrukce specifické pro určité odvětví nebo specifické pro určitou společnost. Proto většina práce návrháře databáze spočívá v opakovaném vytváření konstrukcí, které už byly vytvořeny mnohokrát předtím v jiných společnostech. Uváděné modely nemusí přesně odpovídat charakteristikám určité společnosti, ale mohou představovat vhodný výchozí bod, z něž je možné vyjít a vyvinout vhodnější model, který požadavkům společnosti odpovídá. Některé z uvážených modelů pokrývají následující obecné provozní oblasti:

- Zadávání objednávek zákazníků.
- Řízení zásob.
- Správa aktiv.
- Řízení projektů.
- Správa kurzů.
- Řízení lidských zdrojů.
- Řízení mezd.

UML (Unified Modelling Language)

Společnosti v rostoucí míře standardizují modelování dat tím, že se zvolí konkrétní způsob modelování dat a dodržují ho v průběhu celého projektu vývoje databáze. Oblíbeným modelem dat vysoké úrovně používaným při logickém návrhu databáze je ER (entitně-relační) model, a také my ho používáme v celé knize. V současnosti neexistuje standardní notace pro ER model. Většina knih zabývajících se relačními DBMS používá jednu ze dvou konvenčních notací:

- Chenovu notaci, kde se používají obdélníky pro reprezentaci entit a kosočtverce pro reprezentaci relací, a spojnice, které spojují obdélníky a kosočtverce.
- Notaci „vraních stop“, opět tvořenou obdélníky pro reprezentaci entit a spojnicemi mezi nimi pro reprezentaci relací, přičemž značky vraní stopy na konci čáry označují relaci jedna k více.

Obě notace jsou dobře podporovány současnými CASE nástroji. Ale jejich používání může být dost těžkopádné a poněkud obtížné se vysvětlují. Z rozsáhlého dotazníkového šetření, které pro nás provedl výzkumný institut v oblasti vzdělávání Pearson Education, vyplynulo, že nejvíce oblíbenější notací pro výuku databázových systémů by byl objektově orientovaný modelovací jazyk **UML (Unified Modelling Language)**. UML je notace, která spojuje prvky tří hlavních standardů objektově orientovaného návrhu: Rumbaughova OMT modelování, Boochovy Objektově orientované analýzy a návrhu a Jacksonova Objectory.

Pro použití UML máme tři hlavní důvody:

1. V současnosti představuje průmyslový standard a byl přijat skupinou Object Management Group (OMG) jako standardní notace pro objektové metody.
2. Jde patrně o nejsrozumitelnější a nejsnáze použitelný postup. Používali jsme Chenovu notaci i notaci vraních stop, ale v roce 1999 jsme přešli k UML a zjistili jsme, že modelovací koncepty se s jeho pomocí učí mnohem snáze. Zpětná vazba, kterou jsme získali na základě dvou vydání předcházející verze této knihy, *Databázových řešení*, plně podporuje rozhodnutí používat UML notaci.
3. UML se nyní stále více uplatňuje v akademické oblasti při výuce objektově orientované analýzy a návrhu, a proto použití UML pro databázové kurzy poskytuje více synergie.

Z těchto důvodů jsme pro tuto knihu převzali zjednodušenou verzi notace diagramu tříd z UML. Jsme přesvědčeni, že této notaci lépe porozumíte a snáze se vám bude používat.

Ukázka implementace návrhu

Domníváme se, že je důležité, abyste se seznámili s tím, jak převést návrh databáze do podoby fyzické implementace. V této knize demonstrujeme implementaci první případové studie (společnosti *StayHome Online Rentals*, která online pronajímá DVD) v prostředí DBMS Microsoft Office Access 2007.

Pro koho je kniha určena?

Snažili jsme se, aby kniha nevyžadovala předběžné znalosti v oblasti databází. Výjimkou je fyzický návrh databáze, který vyžaduje dobrou znalost cílového DBMS. Předpokládanými čtenáři této knihy jsou všichni, kdo potřebují vyvíjet databáze, tedy následující skupiny (seznam není vyčerpávající):

- Modeláři informací a návrháři databází.
- Návrháři databázových aplikací a pracovníci, kteří provádějí implementaci.
- Čtenáři, kteří prakticky používají databáze.
- Správci dat a správci databází.
- Studenti v oblasti databází – začátečníci, studenti pokročilých ročníků i postgraduální studenti.
- Kdokoli, kdo chce navrhnout a vytvořit databázový systém.

Uspořádání knihy

Knihu jsme rozdělili na čtyři části a řadu příloh.

Část I – úvod. V kapitolách 1, 2 a 3 přinášíme úvod do DBMS, popis relačního modelu dat a kapitolu o SQL a QBE zpracovanou stylem tutoriálu. Abychom v této části knihy výklad příliš nekomplikovali, uvedli jsme v kapitole 3 z SQL jen příkazy jazyka pro manipulaci dat (DML) a hlavními příkazy SQL z oblasti jazyka pro definici dat (DDL) a programovacími aspekty SQL se zabýváme v příloze E. V kapitole 4 podáváme přehled hlavních fází životního cyklu vývoje databázového systému.

Část II – techniky analýzy a návrhu databází. Technikami analýzy databází se zabýváme v kapitole 5 a ukazujeme, jak některé z těchto technik použít při analýze požadavků na systém společ-

nosti pronajímající online DVD *StayHome Online Rentals*. V kapitole 6 popisujeme, jak pomocí UML kreslit entitně-relační diagramy, pokročilými ER technikami se zabýváme v kapitole 7 a použitím pravidel normalizace v kapitole 8. ER model a normalizace jsou důležité techniky, které se aplikují v metodologii návrhu databáze, kterou popisujeme v části III.

Část III – metodologie návrhu databáze. V této části knihy popisujeme a ilustrujeme jednotlivými kroky návrh databáze. V kroku 1 popsaném v kapitole 9 se zabýváme konceptuálním modelováním dat a vytvoříme konceptuální model pro systém společnosti pronajímající DVD *StayHome*. V kroku 2 popsaném v kapitole 10 se zabýváme logickým modelováním dat a mapováním ER modelu do souboru databázových tabulek. V kapitole 11 popisujeme fyzický návrh databáze a ukazujeme, jak navrhnout tabulky pro cílový DBMS. V této kapitole také ukazujeme výběr organizace souborů a indexů, návrh uživatelských pohledů a bezpečnostních mechanismů pro ochranu dat v databázi proti neautorizovanému přístupu, potom popisujeme, kdy a jak zavést kontrolovanou redundanci v zájmu zvýšení výkonnosti systému, a nakonec monitorování a ladění systému v provozu.

Část IV – současné a objevující se trendy. V této části knihy prozkoumáme řadu současných a právě se objevujících trendů v oblasti správy databází: správu a zabezpečení databází (kapitola 12), profesionální, zákonné a etické otázky spojené se správnou databází (kapitola 13), správu transakcí (kapitola 14), e-komerci a databázové systémy (kapitola 15), distribuované a mobilní DBMS (kapitola 16), objektově orientované DBMS (OODBMS) a objektově-relační DBMS (ORDBMS) v kapitole 17 a datové sklady, online analytické zpracování (OLAP) a Data Mining (kapitola 18).

Přílohy – příloha A uvádí další uživatelský pohled pro případovou studii společnosti *StayHome Online Rentals* a demonstruje tak rozšíření základní metodologie logického návrhu databáze, tak aby byla použitelná pro databázové systémy s více uživatelskými pohledy při postupu pomocí integrace pohledů. Příloha B uvádí druhou případovou studii popisující veterinární kliniku jménem *PerfectPets*, kterou používáme ve cvičeních na konci mnoha kapitol. Příloha C se zabývá dvěma hlavními alternativami k ER notaci: Chenovou notací a notací vraních stop. Příloha D uvádí shrnutí metodologie návrhu ve formě rychlého průvodce. Příloha E se zabývá některými pokročilými tématy SQL – příkazy DDL v jazyku SQL a programovacími prvky jazyka SQL, jako například kurzory, uloženými procedurami a funkcemi a spouštěmi (triggery) databází. Přílohy F a G poskytují návod pro výběr indexů a uvážení denormalizace, a představují tak doplněk ke kroku 4.3 a kroku 7 metodologie fyzického návrhu databáze uváděné v části III. Příloha H obsahuje úvod do hlavních objektově orientovaných konceptů pro čtenáře, kteří je dosud neznají. Příloha I uvádí celkem 15 obecně používaných modelů dat.

Logickou organizaci knihy a doporučený postup při studiu ukazuje obrázek P1.

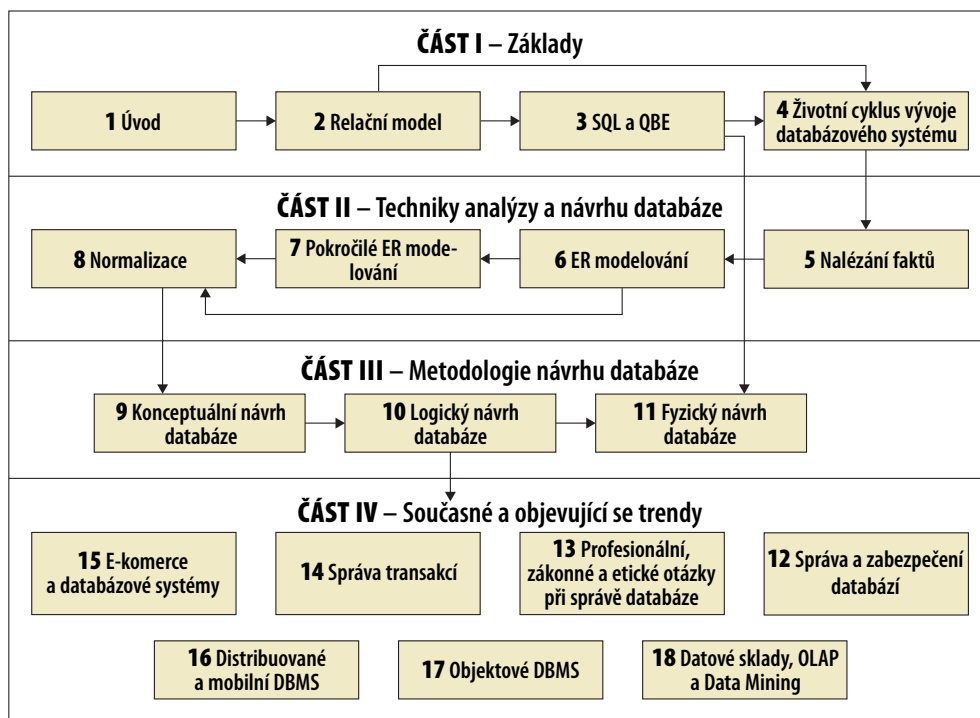
Studijní pomůcky

Abychom studium knihy co nejvíce usnadnili, použili jsme následující styl a strukturu:

- Pro každou kapitolu jsou stanoveny studijní cíle, uvedené zvláště na začátku kapitoly.
- Shrnutí na konci kapitol s hlavními body každé kapitoly.
- Kontrolní otázky a cvičení na konci většiny kapitol.
- Každý zaváděný významný pojem je jasně definován a zvláště umístěn do rámečku.
- Řada poznámek a tipů v celé knize. Poznate je podle připojené ikony.

- V celé knize jsou užívány diagramy, aby usnadnily výklad a porozumění látce.
- Kniha je prakticky zaměřena. Každá kapitola obsahuje mnoho plně funkčních příkladů, které ilustrují popisované problémy.
- Slovník na konci knihy, který může sloužit jako rychlá referenční příručka.

Obrázek P.1: Logická organizace knihy a doporučený postup při studiu

Obchodní školy, které jsou akreditovány (nebo plánují akreditaci) od Association of Collegiate School of Business (AACBS), mohou přímo použít cíle uvedené u jednotlivých kapitol pro sestavení jasných a stručných učebních cílů podle akreditačních požadavků AACSB z roku 2005.

Doprovodná Příručka pro školitele a doprovodné webové stránky

K této učebnici existuje rozsáhlý doprovodný materiál s mnoha instrukcemi pro školitele, který lze objednat u společnosti Pearson Education. Doprovodná Příručka pro školitele obsahuje:

Prezentace (vytvořené pomocí PowerPointu) – obsahují hlavní body každé kapitoly, zvětšené ilustrace a tabulky z textu, které mají školitelům pomoci spojit materiály v knize s lekcí a diskutovat ve třídě.

- *Instrukce pro školitele* – návrhy, pokyny a náměty studentských projektů, které využívají materiály v jednotlivých kapitolách.
- *Řešení* – vzorové odpovědi na všechny kontrolní otázky a cvičení.
- *Zkušební otázky* – zkušební otázky (podobné otázkám na koncích kapitol) s řešeními.

- *Další případové studie a úkoly.* Velké množství případových studií a úkolů, které mohou doplnit cvičení na konci kapitol, včetně řešení.
- Implementace databázového systému *StayHome Online Rentals* v prostředí Microsoft Office Access 2007.
- SQL skript pro vytvoření databázového systému *PerfectPets*. Tento skript je možné použít k vytvoření databáze v mnoha různých relačních DBMS, například Oracle, Informix a SQL Server.
- SQL skripty pro každý obecně rozšířený datový model uvedený v příloze I. Tyto skripty umožňují vytvoření odpovídajících tabulek databázového systému. Opět je možné použít je v mnoha různých DBMS.

Další informace k Příručce pro školitele a k této knize najdete na webové stránce nakladatelství Edison Wesley Longman na adrese <http://www.pearsoned.co.uk/connolly>.

Opravy a návrhy

Protože tento typ knih zpravidla obsahuje nějaké chyby, rozpory, vynechávky a nejasnosti, uvítáme vaše připomínky a využijeme je pro budoucí dotisky a vydání. Komentáře, opravy a konstruktivní návrhy adresujte na Pearson Education nebo elektronicky na thomas.connolly@uws.ac.uk.

Poznámka redakce českého vydání

I nakladatelství Computer Press, které pro vás tuto knihu přeložilo, stojí o zpětnou vazbu a bude na vaše podněty a dotazy reagovat. Můžete se obrátit na následující adresy:

Computer Press
redakce počítačové literatury
Holandská 8
639 00 Brno
nebo
knihy@cpress.cz.

Další informace a případné opravy českého vydání knihy najdete na internetové adrese <http://knihy.cpress.cz/K1659>. Prostřednictvím uvedené adresy můžete též naší redakci zaslat komentář nebo dotaz týkající se knihy. Na vaše reakce se srdečně těšíme.

Poděkování

Tato kniha je výsledkem mnohaleté práce autorů v praxi, ve výzkumu i na akademické půdě. Je proto obtížné vyjmenovat všechny osoby, které přímo nebo nepřímo přispěly k našemu úsilí; nápad se může zdát bezvýznamný v době vzniku, ale může mít závažné důsledky později. Omlouváme se proto lidem, které zde neuvádíme. Zvláštní poděkování a omluva patří na prvním místě našim rodinám, které jsme léta zanedbávali, dokonce ignorovali, protože jsme psali tuto knihu.

Rádi bychom poděkovali ochotnému pomocníkovi Simonu Plumtree, našemu editorovi, a Joe Veallov, našemu odpovědnému redaktorovi. Také bychom rádi poděkovali recenzentům této knihy, kteří přispěli svými komentáři, návrhy a radami. Zejména chceme zmínit ty, kteří se účastnili panelu odborného posouzení:

Kakoli Bandyopadhyay, Lamar University
Dr. Gary Baram, Temple University
Paul Beckman, San Francisco State University
Hossein Besharatian, Strayer University
Linus Bukauskas, Aalborg University
Wingyan Chung, The University of Texas at El Paso
Michael Cole, Rutgers University
Ian Davey-Wilson, Oxford Brookes
Peter Dearnley, University of East Anglia
Lucia Dettori, DePaul University
Nenad Jukic, Loyola University, Chicago
Dawn Jutla, St. Mary's University
Simon Harper, University of Manchester
Robert Hofkin, Goldey-Beacom College
Ralf Klamma, RWTH Aachen
William Lankford, University of West Georgia
Chang Liu, Northern Illinois University
Martha Malaty, Orange Coast College
John Mendonca, Purdue University
Brian Mennecke, Iowa State University
Barry L. Myers, Nazarene University
Kjetil Nørkvåg, Norwegian University of Science and Technology
Mike Papazoglou, Tilburg University
Sudha Ram, University of Arizona
Arijit Sengupta, Wright State University
Gerald Stock, Canterbury
Tony Stockman, Queen Mary University, London
Stuart A. Varden, Pace University
John Warren, University of Texas at San Antonio
Robert C. Whale, CTU Online

Thomas M. Connolly

Carolyn E. Begg

Richard Holowczak

Jaro 2008